

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
Participation in School Management of the Basic Education Commission under
Surin Primary Education Service Area Office 3

ธนนต์ นาครินทร์ สุรัสวดี ศรีกระจำง และประกาศิต อานุภาพแสนยากร
Tanon Nakkarin Surasak Srikrajang and Prakasit Arnupharbsaenyakorn

สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Educational Administration, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University
E-mail: thnlosoman@gmail.com

Received: July 7, 2021; Revised: August 13, 2021; Accepted: August 24, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ เปรียบเทียบปัญหาและข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 346 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบสอบถามปลายเปิด ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบเอฟ และการทดสอบความแตกต่าง รายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งพบว่ามีความต่างกันที่ ระดับนัยสำคัญ .01 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามขนาดสถานศึกษาพบว่าแตกต่างกันที่ ระดับนัยสำคัญ .01
- 3 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ พบว่า ด้านการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเปิดโอกาสให้กรรมการสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of the research were to study conditions, compare and study problems, and guidelines of the participation of the school management of the Basic Education Commission under Surin Primary Education Service Area Office 3 classified by positions, working experiences, and school sizes. The samples were school administrators, teachers, and the presidents of the

school committees in a total of 346 people. The research instruments used to collect data were a five-rating scale questionnaire and open-ended questions with the reliability of .95. The statistics were percentage, mean, standard deviation, F-test, and a test for pair different comparison by using Scheffe's method.

The research findings were as follows.

1. The findings showed that the participation conditions of the school management of the Basic Education Commission under Surin Primary Education Service Area Office 3 in the overall of each aspect of the participation was at a high level.

2. The findings the comparison of the participation of the school management of the Basic Education Commission under Surin Primary Education Service Area Office 3 showed that the participation of the Basic Education Commission under Surin Primary Education Service Area Office 3 classified by positions was different at the significant level of .01, by working experiences was not different, and by school sizes was different at the significant level of .01.

3. According to the study of the problems and guidelines, the findings showed that in the decision making, the school administrators should give opportunities to the school committees to propose their opinions about the regulation of the school policies.

Keywords: Participation, Basic Education Commission

บทนำ

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 40 และ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 38 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมของสถานศึกษา ดังนี้ 1. กำกับการดำเนินการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา 3. มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โปสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด 4. ปฏิบัติหน้าที่ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ตามภาระงาน 4 ด้าน ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบ บริหารข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา พ.ศ. 2557 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยัง คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 ดังนี้ ด้านวิชาการ 1. ให้ข้อมูลเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการรับประเมินจากภายนอก 2. ให้ความเห็นชอบเรื่องการวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 3. ให้ความเห็นชอบกรณีที่สถาน ศึกษาเฝ้าระวังวิชาพิเศษมาเพิ่มหรือปรับใช้ในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณ 1. ให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. ให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง 3. ให้ความเห็นชอบการขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ 4. ให้ความเห็นชอบการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา 5. ให้ความเห็นชอบการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ด้านการบริหารงานบุคคล 1. กำกับ ดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตาม ที่คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดกำหนด 2. เสนอความต้องการและให้ความเห็นชอบการวางแผนอัตราากำลัง ของข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดพิจารณา 3. ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษา ต่อผู้บริหารสถานศึกษา 4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 กฎหมายอื่น หรือตามที่คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด มอบหมาย ด้านการบริหารทั่วไป 1. ให้ความเห็นชอบการวางแผนการบริหารงานการศึกษา 2. ให้ความเห็นชอบการรับนักเรียน 3. ให้ความเห็นชอบเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา 4. ให้ความเห็นชอบการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

จากการจัดการศึกษาตามหลักคนทั้งมวลเพื่อการศึกษา (All For Education) ได้เปิดโอกาสให้กรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ทำให้ชุมชนกับสถานศึกษาเป็นหน่วยทางสังคมที่แยกจากกันไม่ออกเพราะสถานศึกษา เป็นหน่วยทางสังคมที่ได้รับมอบหมายโดยกฎหมายให้ทำหน้าที่จัดการศึกษาให้กับคนในสังคม ขณะเดียวกันสังคมก็คือผลผลิตของหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งประกอบขึ้นด้วย บุคคลแต่ละคนและครอบครัวของแต่ละคน องค์การธุรกิจ และองค์กรทางสังคมอื่น ๆ ที่รวมกันเป็นบริบทของหน่วยงานทางการศึกษา การบริหารการศึกษาทุกยุคสมัยให้ความสำคัญ ให้ความสำคัญสัมพันธ์กับชุมชนในการดำเนินกิจการของสถานศึกษาอย่างยิ่ง อย่างไร ก็ตามแม้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545) มิได้กำหนดให้งาน ความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นหนึ่งในงานที่กำหนดไว้ในกรอบกระจายอำนาจก็ตาม แต่ก็ได้ กำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้หลายมาตราและหลายลักษณะ เช่น กำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของกรรมการการศึกษาในหลายระดับ เช่น ระดับกระทรวง (มาตรา 35) ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (มาตรา38) เป็นต้น (สมาน อัสวภูมิ, 2561) การบริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เป็นระบบมีขอบข่ายภารกิจงานที่มีมาตรฐาน ชัดเจน บุคลากรมีส่วนร่วม มีทิศทางการ ปฏิบัติงานชัดเจน สอดคล้องบริบท โดยกระบวนการมีส่วนร่วม และกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษา มีระบบ การดำเนินงานตามโครงสร้างและมอบหมายงานที่ชัดเจน วัฒนธรรมองค์กรด้านแนวคิดการทำงานร่วมกัน การบริหารจัดการเป็นระบบ มีสายบังคับบัญชาที่ชัดเจน มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีการกำกับ ติดตาม ดูแลควบคุม ตรวจสอบ การบริหารจัดการ ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง การบริหารจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา เป็นระบบเนื่องจากมีสายบังคับบัญชา มีมาตรฐานเขตที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรบุคคล

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา รอบที่ 3 ปี พ.ศ. 2554-2558 ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาทั่วไป พบว่า การบริหารจัดการศึกษา มีข้อเสนอแนะ สถานศึกษาควรมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมมือกันทำงาน โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา (สุภาผศ อังศุโชติ และรัชชัญญ์ ฤทธิโยธานันท์, 2561) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางบริหารสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพ สามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างทัดเทียมกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 3,153 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 346 คน ขนาดของตัวอย่างได้จากการใช้ตารางเทียบหาขนาดตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 7 คน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คน และครูผู้สอน 37 คน สถานศึกษาขนาดกลางประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 18 คน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 18 คน และครูผู้สอน 233 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน และครูผู้สอน 22 คน รวมจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 346 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่ผู้วิจัยจัดทำโดยอาศัยแนวคิดหลักสำหรับการวิจัยแล้วจึงนำไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านตรวจ เพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหา IOC (Index of Item Objective Congruence) ของแบบสอบถามแต่ละข้อจากนั้นนำมาคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าตั้งแต่ .60 ขึ้นไป แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับที่ไม่ใช่ตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .95 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ทดลองและปรับปรุงแก้ไขเสร็จสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ ประกอบด้วย ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การตัดสินใจ การปฏิบัติการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test) และตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ของเชฟเฟ (Scheffé's Method)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน ต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมรายด้าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ด้านการร่วมรับผลประโยชน์	4.88	.37	มาก
2. ด้านการปฏิบัติการ	4.20	.34	มาก
3. ด้านการประเมินผล	4.18	.36	มาก
4. ด้านการตัดสินใจ	4.15	.34	มาก
รวม	4.35	.35	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอนเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดโดยเรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=4.88$) ด้านการปฏิบัติการ ($\bar{X}=4.20$) ด้านการประเมินผล ($\bar{X}=4.18$) และด้านการตัดสินใจ ($\bar{X}=4.15$)

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ดังตาราง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.840	2	0.420	4.801**
ภายในกลุ่ม	30.000	343	0.087	
รวม	30.840	345		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูผู้สอน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	0.045	2	0.022	0.249
ภายในกลุ่ม	30.796	343	0.090	
รวม	30.840	345		

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ โดยภาพรวมรายด้านพบว่า ประสบการณ์ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2.207	2	1.103	13.217**
ภายในกลุ่ม	28.634	343	0.083	
รวม	30.840	345		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ขนาดสถานศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีดังนี้

3.1 ด้านการตัดสินใจ

ควรส่งเสริมให้กรรมการสถานศึกษาแสดงความคิดเห็นการกำหนดแนวทางดำเนินงานมากขึ้น เพื่อประโยชน์ของทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้รับบริการ หรือนักเรียน และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ผู้รับบริการ และเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่

3.2 ด้านการปฏิบัติการ

ควรให้กรรมการสถานศึกษา ในการเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์เพื่อการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตามความเหมาะสม

3.3 ด้านการร่วมรับผลประโยชน์

กรรมการสถานศึกษาควรพิจารณาเห็น ข้อเด่น ข้อด้อย จากการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา แล้วนำเสนอที่ประชุมเพื่อหาทางแก้ไขพัฒนา ข้อด้อย และ ส่งเสริมข้อเด่นให้เด่นยิ่ง ๆ ขึ้นไป และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา ควรประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางเพื่อให้รับทราบโดยทั่วกัน การนำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และควรรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับบริการ หรือผลสะท้อนกลับเพื่อให้เกิดการพัฒนาในทางที่ดีในครั้งต่อไป

3.4 ด้านการประเมินผล

กรรมการสถานศึกษาควรพิจารณาเห็น ข้อเด่น ข้อด้อย จากการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา แล้วนำเสนอที่ประชุมเพื่อหาทางแก้ไขพัฒนา ข้อด้อย และ ส่งเสริมข้อเด่นให้เด่นยิ่ง ๆ ขึ้นไป และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา ควรประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางเพื่อให้รับทราบโดยทั่วกัน การนำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และควรรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับบริการ หรือผลสะท้อนกลับเพื่อให้เกิดการพัฒนาในทางที่ดีในครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการร่วมรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือด้านการปฏิบัติการ ด้านการประเมินผล และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านการตัดสินใจ ควรส่งเสริมให้กรรมการสถานศึกษาแสดงความคิดเห็นมากขึ้นเพื่อประโยชน์ ของทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้บริหาร หรือนักเรียน และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ในการพัฒนา สถานศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน

3.2 ด้านการปฏิบัติการ ควรให้กรรมการสถานศึกษา ในการเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์เพื่อการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตามความเหมาะสม

3.3 ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ กรรมการสถานศึกษาควรพิจารณาเห็น ข้อเด่น ข้อด้อย จากการ ดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา แล้วนำเสนอที่ประชุมเพื่อหาทางแก้ไขพัฒนา ข้อด้อย และส่งเสริมข้อเด่นให้เด่น ยิ่ง ๆ ขึ้นไป และการจัดกิจกรรมต่างๆในสถานศึกษา ควรประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางเพื่อให้รับทราบโดยทั่วกัน

3.4 ด้านการประเมินผล ควรรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมให้กรรมการสถานศึกษา และชุมชน ได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่กรรมการสถานศึกษาจะได้ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของสถาน ศึกษา เพื่อใช้ปรับปรุงพัฒนาควรพิจารณาผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการจัดกิจกรรม ครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีประเด็นสำคัญที่อภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมการมีส่วนร่วมรายด้าน ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาทุกแห่งมีเอกภาพ ด้านการบริหารจัดการ นโยบาย และมาตรฐานการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วม ในการบริหาร ตัดสินใจ และ ร่วมกันจัดการ ศึกษา ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นคนในชุมชน เกิดความภาคภูมิใจ ตระหนักเห็นความสำคัญ ของการศึกษา และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขตา แดงสุวรรณ (2558) ได้ศึกษา การมี ส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขมม มหิงสาเดช (2562) ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง จากการศึกษาพบว่า ภาพรวมรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากบทบาทหน้าที่ในการบริหารไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว แต่มีการโยงสัมพันธ์กันหลายฝ่ายเพื่อทำให้สภาพที่มีอยู่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ เทียมจิต คงอรุณ และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์ (2561) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเขตอำเภอท่าเรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตำแหน่งคณะกรรมการ สถานศึกษาต่างก็มีการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ ชนิดา บุญแก้ว, นพรัตน์ ชัยเรือง และประยงค์ ชูรักษ์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองกระบี่ พบว่า การเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองกระบี่ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองที่มี อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกระบี่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมรายด้าน ตัวอย่างที่มีประสบการณ์ แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านไม่แตกต่างกัน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก แนวทางการจัดการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอาจมีความเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อาจส่งผลทำให้เกิดคุณภาพมาตรฐานส่งเสริมและสนับสนุน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง สามารถยกระดับคุณภาพ มุ่งให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มี คุณภาพ และสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ดังนั้น สถานศึกษาจึงได้เน้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับ อัจฉรา จงดี (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด ผลการศึกษาพบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ ศิริพร ก้านขุนทด (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามทัศนะของนักวิชาการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตามทัศนะของนักวิชาการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมไม่ต่างกัน และยังสอดคล้องกับ นพวรรณ คงพลี (2563) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการทำงาน เป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี พบว่า การเปรียบเทียบ บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายได้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 การเปรียบเทียบการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา จากการ ศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการ ประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก สภาพที่ตั้ง ของสถานศึกษาแต่ละท้องที่ไม่เหมือนกัน สถานศึกษาที่อยู่ในที่เจริญสามารถหากรรมการสถานศึกษาที่มีความรู้ความ สามารถเหมาะสมกับตำแหน่งเข้ามาเป็นคณะกรรมการได้ สอดคล้องกับ ชัยศักดิ์ เขาวลัชนี และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน (2558) ที่ได้ศึกษา การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาด้านการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดพิจิตร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้าน พบว่ามีปัญหาการมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ มนูญญา ปัตถางษ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการมี ส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ สุภาวดี ใจภักดี และอัจฉรา วัฒนามรงค์ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการ บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ที่มีขนาดแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา ได้เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมรายด้านดังนี้

3.1 ด้านการตัดสินใจ ควรส่งเสริมให้กรรมการสถานศึกษาแสดงความคิดเห็นมากขึ้นเพื่อประโยชน์ ของทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้รับบริการ หรือนักเรียน และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ในการพัฒนา สถานศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ผู้รับบริการ และความเหมาะสมตามสภาพเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมของแต่ละพื้นที่ สอดคล้องกับ ฌญิรัตน์ ทัพพา และณอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2558) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า แนวทางในการมีส่วนร่วมของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาควรจัดประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน โดยเปิดโอกาสให้ทั้งโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้แสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างระบบติดตามประเมินผลและตรวจสอบ ประสิทธิภาพในการบริหารงานร่วมกัน

3.2 ด้านการปฏิบัติการ ควรให้กรรมการสถานศึกษา ในการเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุน ความพร้อม วัสดุอุปกรณ์เพื่อการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตามความเหมาะสม สอดคล้องกับ ศิรินาถ แสนบุงค์, บุญช่วย ศิริเกษ และภารดี คำมา (2559) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการ

บริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 พบว่า ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการจัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย

3.3 ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ กรรมการสถานศึกษาควรพิจารณาเห็น ข้อเด่น ข้อด้อย จากการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา แล้วนำเสนอที่ประชุมเพื่อหาทางแก้ไขพัฒนา ข้อด้อย และ ส่งเสริมข้อเด่นให้เด่นยิ่ง ๆ ขึ้นไป และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา ควรประชาสัมพันธ์ทุกช่องทางเพื่อให้รับทราบโดยทั่วกัน การนำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และควรรับฟังความคิดเห็น ความต้องการของผู้รับบริการ หรือผลสะท้อนกลับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทางที่ดีในครั้งต่อไป สอดคล้องกับ นิตยา แก้วแสนชัย และเสาวณี สิริสุขศิลป์ (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลในการดำเนินงาน

3.4 ด้านการประเมินผล ควรรายงานผลการดำเนินการกิจกรรมให้กรรมการสถานศึกษาทราบอย่างต่อเนื่อง และกรรมการสถานศึกษาควรกำกับติดตามการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อใช้ปรับปรุงพัฒนา และควรพิจารณาผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งข้อดี ข้อเสีย สิ่งที่ต้องปรับปรุงเพื่อสะท้อน แล้วเก็บเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินงานครั้งต่อไป สอดคล้องกับ ดร.รัตน ฮามพิทักษ์ และชิษณพงศ์ ศรีจันทร์ (2562) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการ ระยะเวลาในการกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ เกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา กำหนดเป้าหมาย แนวทางพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกำหนดบทบาทของบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานภายในสถานศึกษาบรรลุเป้าหมาย
2. สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทำงาน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานในครั้งต่อไป
3. สถานศึกษาควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการภายในสถานศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนสนับสนุน การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามแผนปฏิบัติการ เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และสนับสนุนงบประมาณแก่สถานศึกษาตามสมควร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับความพึงพอใจของผู้ปกครอง
3. ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้ทั้งหมด ผู้มีพระคุณท่านแรกคือผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่งคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ศรีกระจำจ ประธานประธานกรรมการที่ปรึกษา และท่านที่สองคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ประกาศิต อานุภาพแสนยากร กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้คำปรึกษาข้อคิดต่าง ๆ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ และ ดร.สิริภัสรา สุขชี ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย และแนะนำแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- เชชม มหิงสาเดช. บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของการเปรียบเทียบบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2562.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. คู่มือของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: แมทซ์พอยท์, 2562.
- ชัยศักดิ์ เขาวลัษณ์ และทิพย์พัฒน์ สันตะวัน. “การศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพิจิตร,” *วิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*. 5, 8 (มกราคม-มิถุนายน 2558): 56-59.
- ชนิดา บุญแก้ว, นพรัตน์ ชัยเรือง และประยงค์ ชูรักษ์. “การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายเทศบาลสังกัดเทศบาลเมืองกระบี่,” *บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 17, 77 (เมษายน - มิถุนายน 2563): 67-69.
- ณภิญรัตน์ ทัพขวา และณอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. “การมีส่วนร่วมของโรงเรียนผู้ปกครอง และ ชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ขอนแก่น เขต1,” *ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 38, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2558): 28-31.
- ดรัลรัตน์ ฮามพิทักษ์ และชัชฌนพงศ์ ศรีจันทร์. “แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19,” *บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 16, 74 (กรกฎาคม-กันยายน 2562): 125-128.
- เทียมจิต คงอรุณ และสุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์. “การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตอำเภอท่าเรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 1,” *บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*. 14, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2561): 122-124.
- นิตยา แก้วแสนชัย และเสาวณี สิริสุขศิลป์. “การบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 : พหุกรณีศึกษา,” *ศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 9, 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2558): 82-84.
- นพวรรณ คงพลัว. บทบาทการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2563.

- มนัญญา ปัตถาวงษ์. การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2562.
- ศิรินาถ แสนบุงค้อ, บุญช่วย ศิริเกษ และภารดี คำมา. “การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2,” **ราชพฤกษ์**. 14, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2559): 119-121.
- ศิริพร ก้านขุนทด. “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามทัศนะ ของนักวิชาการศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนครราชสีมา,” **ศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัย บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น**. 8, 2 (เมษายน-มิถุนายน 2557): 176-178.
- สมาน อัสวภูมิ. **แนวคิดและทฤษฎีบริหารสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษา**. อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซต การพิมพ์, 2561.
- สุขตา แดงสุวรรณ. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี, 2558.
- สุภมาศ อังสุโชติ และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. “การสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศประถมศึกษา-มัธยมศึกษา,” **อิเล็กทรอนิกส์ การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม**. 8, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2561): 128-201.
- สุภาวดี ใจภักดี และอัจฉรา วัฒนานรงค์. “การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 1,” **สังคมศาสตร์วิจัย**. 11, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563): 26-31.
- อัจฉรา จงดี. การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2560.
- Krejcie, R. V. and D. W. Morgan. “Determining Sample Size for Research Activities,” **Education and Psychological Measurement**. 30, 3 September (1970): 607 - 610.